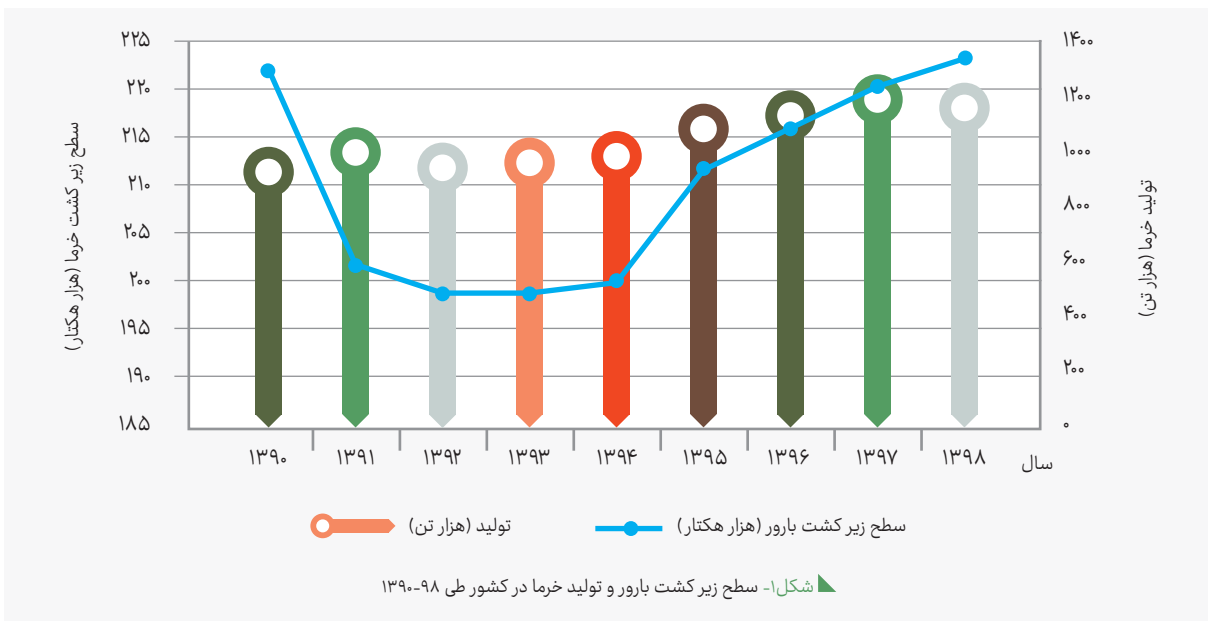

دستیابی به دانش فنی تولید انبوه رقم خرماى مجول به روش کشت بافت

پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی^۱

بیان مسئله

خرما به عنوان یکی از مهمترین محصولات مهم و صادراتی باغی کشور محسوب می شود. ایران با تولید بیش از یک میلیون و ۸۳ هزار تن

۱. رضا ضرغامی، علیمردان رستمی و میترا میرعبدالباقی

خرما (با عملکرد ۴/۱ تن در هکتار)، رتبه دوم تولید خرما در سطح جهان را به خود اختصاص داده است. تکثیر ارقام خرما معمولاً از طریق جنسی با بذر و غیرجنسی از طریق پاجوش صورت می‌گیرد. اما هر دو روش به دلایل متعدد نامناسب است. لذا بهترین روش تکثیر آن در حال حاضر، روش کشت بافت می‌باشد. با استفاده از تکنیک جنین زایی غیرجنسی می‌توان تکثیر ارقام برتر و همچنین سالم‌سازی آنها را با کارایی بالا انجام داد.

معرفی دستاورد

کشت درون شیشه ای خرما به دو روش جنین زایی غیرجنسی و اندام زایی مستقیم انجام می‌شود. به طور معمول روش ریزازدیادی خرما از طریق جنین زایی غیر جنسی می‌باشد که بر پایه ی کالوس های حاصل از مریستم اجراء می‌شود. جنین زایی غیر جنسی یکی از رایج ترین تکنیک ها جهت باززایی گیاهان نخل خرما است که می‌تواند در اصلاح و جایگزینی نخلستان های کشور استفاده شود. در نتیجه انجام تحقیقات چندین ساله در پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی، پروتکل تولید انبوه و ریزازدیادی رقم خرماي "مجول" (با میانگین عملکرد ۱۲ تن در سال) که یکی از ارقام پرعملکرد و با کیفیت است، از طریق جنین زایی غیرمستقیم بدست آمده است.

فرایند تجاری سازی

در حال حاضر قرارداد واگذاری غیر انحصاری دانش فنی تکثیر انبوه خرماي "مجول" از طریق جنین زایی غیر جنسی با مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی بلوچستان، سازمان جهاد کشاورزی استان سیستان و بلوچستان و اتحادیه تعاونی‌های تولید روستایی استان به شماره ۲۱۵۰/۲۵۱ مورخ ۹۹/۵/۷ منعقد شده است.

پتانسیل اقتصادی و اثربخشی

- ۱ پتانسیل افزایش تولید در سال (۲۰ درصد جایگزینی نخلستان ها با رقم مجول): ۴۱۱ هزار تن
- ۲ پتانسیل ارزش اقتصادی حاصل از فناوری (NPV) در سال ۱۳۹۷: ۷۶۹۵ میلیارد ریال
- ۳ پتانسیل سوددهی اقتصادی حاصل از فن آوری (IRR): ۶۴ درصد در سال
- ۴ نسبت درآمد به هزینه کل: ۱۰۶
- ۵ سود حاصل از فروش رقم مجول در هکتار: ۶۶۶۳ میلیون ریال